

Dvadeset i četvrta sjednica Nacionalnog odbora za platni promet, 18. svibnja 2015.

Prihvaćena nacionalna SEPA shema za kreditne transfere u kunama

Nacionalni odbor za platni promet (NOP) održao je 18. svibnja 2015., pod predsjedanjem viceguvernera Hrvatske narodne banke Nevena Barbaroše, 24. sjednicu. Tom prigodom članovi Odbora obaviješteni su o promjenama do kojih je došlo u njegovu članstvu: u ime Ministarstva financija za nove članice Odbora imenovane su Danka Mihaljević, Ivana Ravlić Ivanović i Gordana Marić, Hrvatska gospodarska komora svojim je predstavnikom imenovala Dražena Mršića, a HNB će u Odboru ubuduće predstavljati Damir Blažeković.

Na ovoj sjednici članovi Odbora prihvatili su nacionalnu SEPA shemu za kreditne transfere u kunama (HRK SCT) koju su izradila radna tijela Hrvatskog odbora za SEPA koordinaciju. Ta je shema usklađena sa SEPA platnom shemom Europskog vijeća za platni promet, pri čemu su prihvaćene sve nacionalne specifičnosti koje će sudionicima nacionalnoga platnog prometa olakšati prijelaz na SEPA platnu shemu pri uvođenju eura kao službene valute u Republici Hrvatskoj.

Također, imajući na umu potrebu da se tom shemom, kao i dvjema shemama za SEPA izravno terećenje u pripremi – osnovnom i poslovnom – adekvatno upravlja, članovi Odbora donijeli su odluku o osnivanju Odbora za upravljanje nacionalnim shemama (OUNS). Zadaće tog odbora bit će sklapanje sporazuma o pristupu shemama, vođenje evidencije o sudionicima shema, reguliranje međusobnih odnosa sudionika i osiguranje poštivanja pravila shema. OUNS će biti osnovan pri Hrvatskoj udruzi banaka (HUB), ali članstvo u OUNS-u i ravnopravno sudjelovanje u svim pravima i obvezama koje proizlaze iz tog članstva bit će zajamčeni svim sudionicima shema, bez obzira na to jesu li članovi HUB-a ili nisu.

U raspravi o aktualnim pitanjima vezanim uz izdavanje beskontaktnih kartica istaknuto je da su banke i institucije za elektronički novac do sada izdale više od milijun takvih kartica, pri čemu su zabilježeni i određeni propusti (primjerice kartice su izdavane i klijentima koji ih nisu zatražili). S obzirom na upite i pritužbe korisnika u HNB-u naglašavaju da beskontaktna kartice nose bitne promjene i funkcionalnosti koje izdavatelji moraju unijeti u opće uvjete poslovanja (npr. autorizacija, rizici koje nosi takva tehnologija i sigurnosna zaštita, ograničenja odnosno limiti plaćanja takvim karticama). Krajnji korisnici moraju biti upoznati s izmjenama okvirnog ugovora, uključujući opće uvjete poslovanja, onako kako je to određeno Zakonom o platnom prometu (npr. dva mjeseca unaprijed). K tome, ovaj proizvod, s obzirom na svoje specifičnosti i ograničenja/limite plaćanja koja određuju sami izdavatelji, zahtijeva veću razinu i zaštitu od odgovornosti u slučaju izvršenja neautoriziranih platnih transakcija. Također, u HNB-u smatraju da bi banke onim potrošačima koji se ne žele služiti beskontaktnom tehnologijom, a kada se radi o debitnim karticama vezanim uz tekuće račune, koji su temeljni financijski proizvod, trebale ponuditi alternativno rješenje.

U HNB-u naglašavaju da središnja banka dosad nije primila nijednu pritužbu korisnika na neautoriziranu, nepravilno izvršenu ili prijevarnu platnu transakciju izvršenu beskontaktnom platnom karticom. Kartično poslovanje u Republici Hrvatskoj pretežno se zasniva na EMV tehnologiji (*Europay MasterCard Visastandard*), koja omogućava veliku razinu sigurnosti pri kontaktnom i beskontaktnom plaćanju. Dosadašnja europska iskustva s beskontaktnim karticama pokazuju da je rizik povezan s beskontaktnim plaćanjima vrlo malen u odnosu na „tradicionalne“ metode zloupotrebe poput krađe i krivotvorenja kartica.

U zaključku je istaknuto da HNB u potpunosti podržava razvoj novih tehnologija na području platnog prometa, pri čemu ističe nužnost utvrđivanja svih potencijalnih rizika koje valja na jasan i razumljiv način objasniti korisnicima platnih usluga, zajedno s jasnom podjelom odgovornosti za sve posljedice korištenja tih usluga.